

Πολυτεχνείο Κρήτης - Αρχιτεκτονική Σχολή

εαρινό εξάμηνο 2014-2015

Ιστορία & Θεωρία Αρχιτεκτονικής II

Αμαλία Κωτσάκη, επίκουρη καθηγήτρια

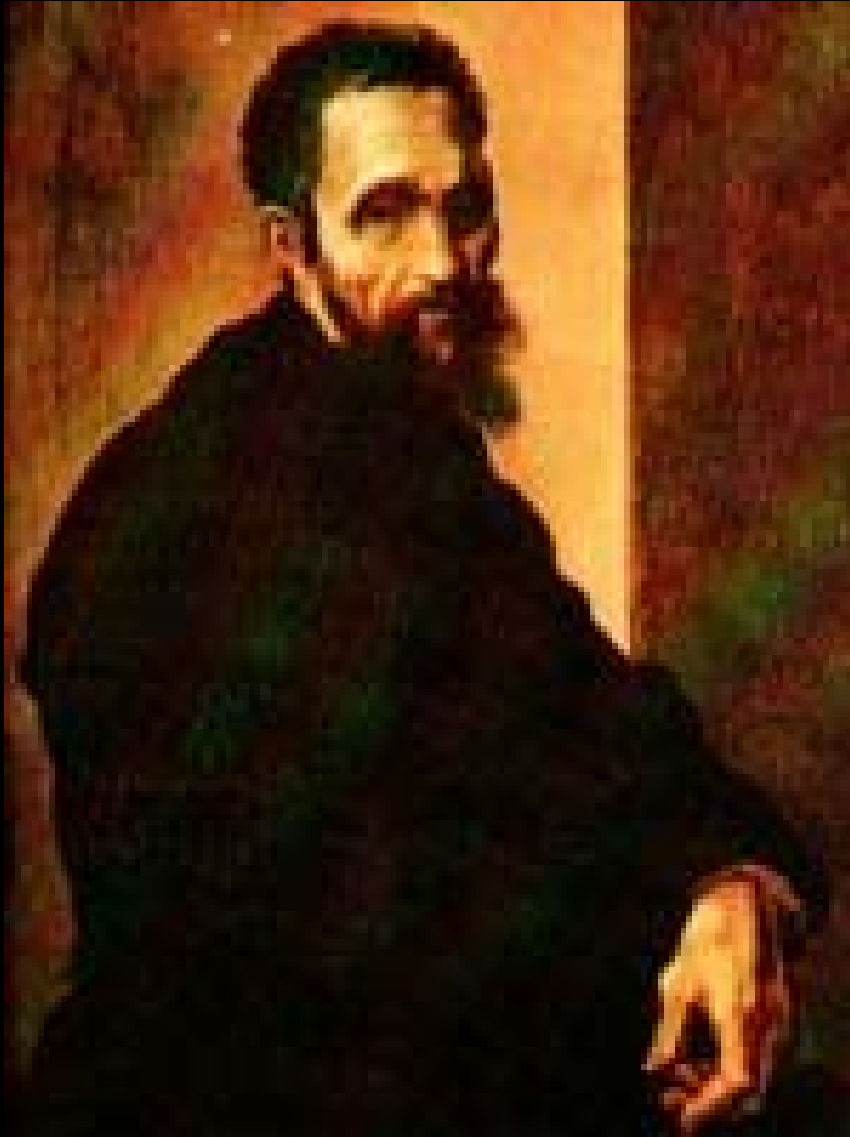
Ιστορία & Θεωρία Αρχιτεκτονικής II

Η αρχιτεκτονική της αναγέννησης (6) Μανιερισμός – Οι απαρχές του μπαρόκ

Michelangelo Buonarroti

Ξεκίνησε ως ζωγράφος και γλύπτης.

DAVID, σύμβολο της πολιτικής υπερηφάνειας τη Αναγεννησιακής Φλωρεντίας

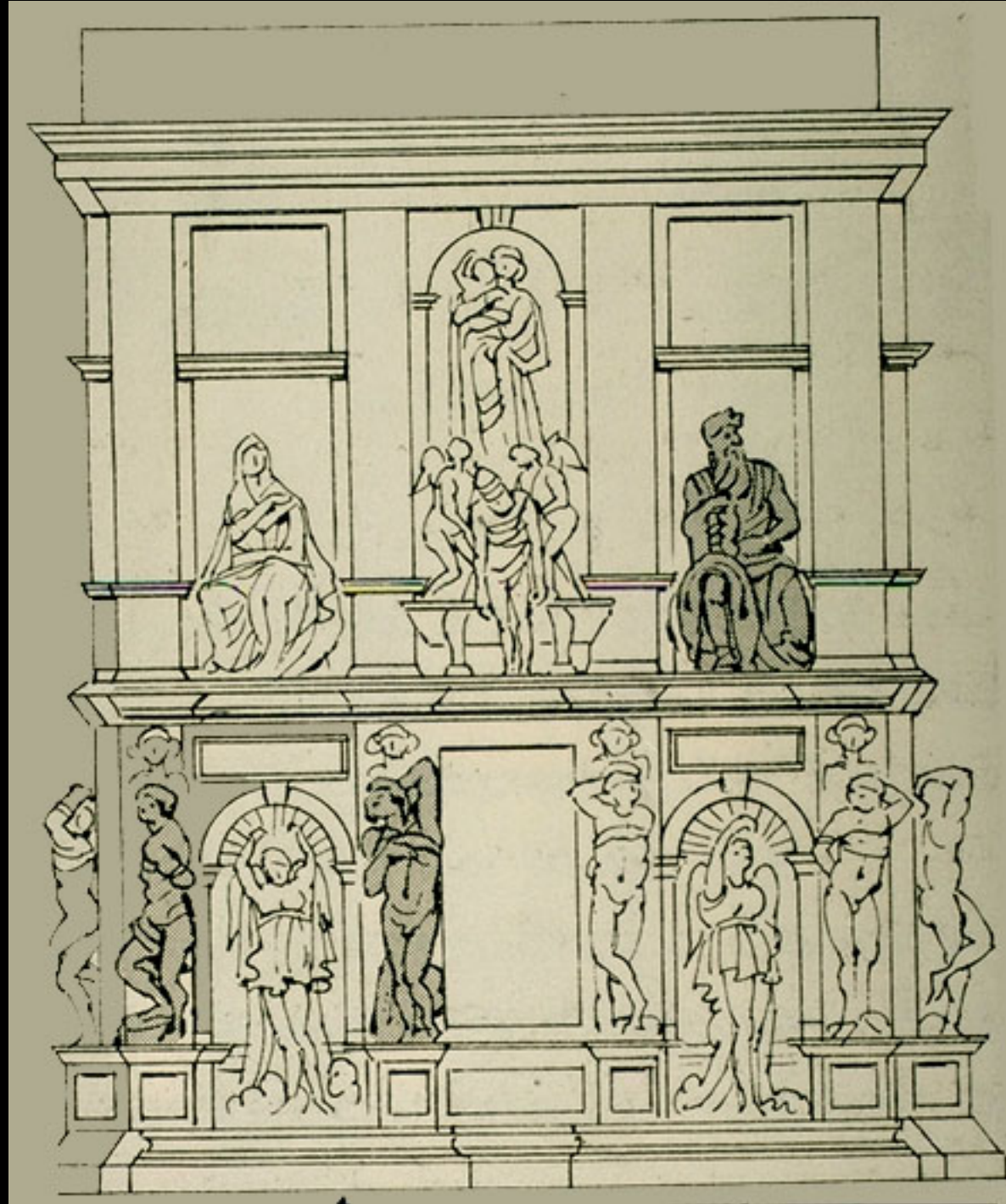

Michelangelo Buonarroti
DAVID
Ξεκίνησε το έργο στην
ηλικία των 26 ετών

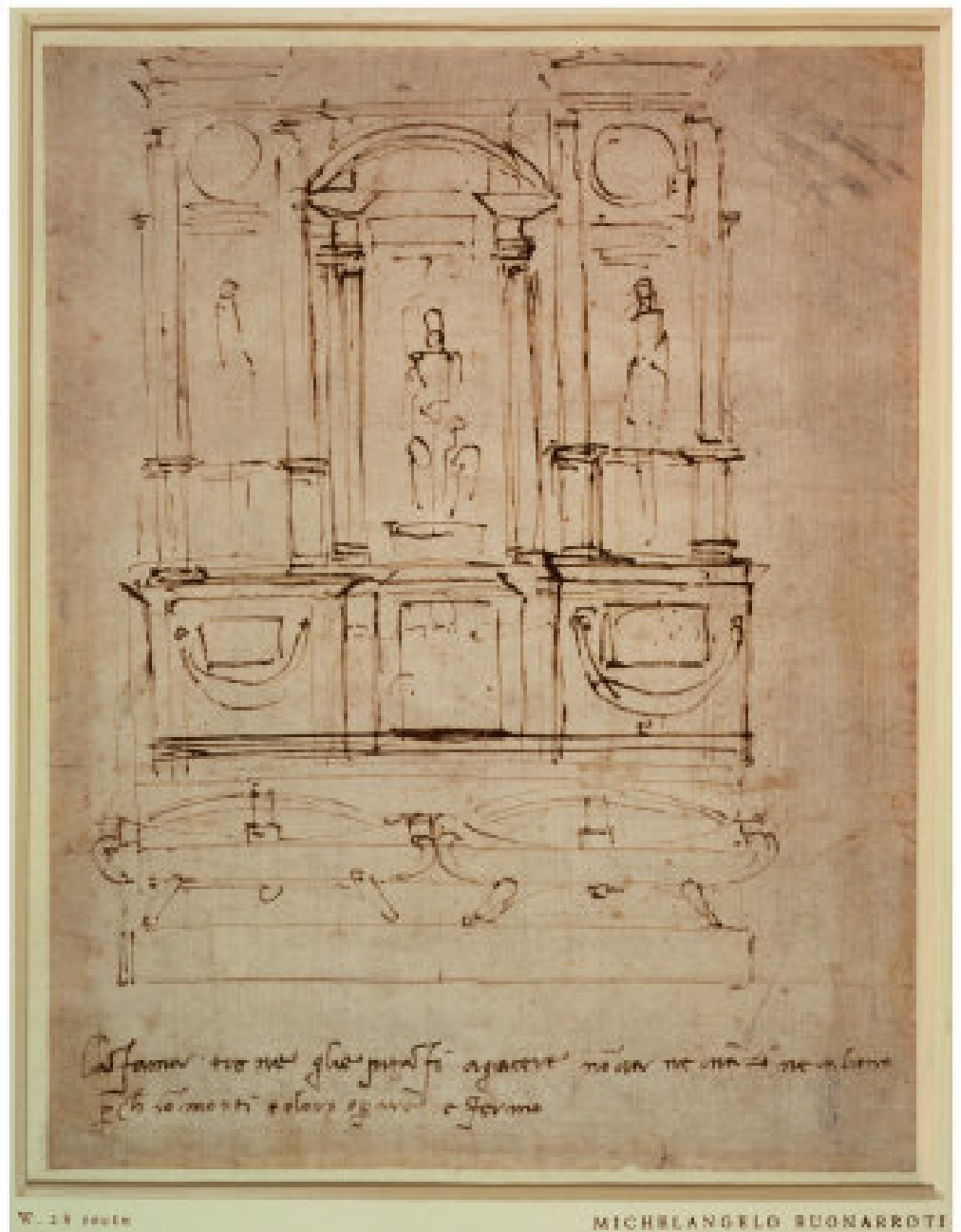

Michelangelo Buonarroti,
Τάφος του Πάπα Julius II –
σειρά μελετών που δεν
υλοποιήθηκαν – Μωϋσής

MAGNUM OPUS

Michelangelo Buonarroti,
Τάφος του Πάπα Julius II – σειρά
μελετών που δεν υλοποιήθηκαν -
Μωϋσής

W. 18 recto

MICHELANGELO BUONARROTI

Michelangelo
Buonarotti,
Τάφος του Πάπα Julius
II – σειρά μελετών που
δεν υλοποιήθηκαν –
Μωϋσής.
Η αρχιτεκτονική έχει
συνοδευτικό ρόλο στη
γλυπτική.

Michelangelo Buonarotti,
Τάφος του Πάπα Julius II
– σειρά μελετών που δεν
υλοποιήθηκαν - Μωϋσής

Michelangelo Buonarroti,
Τάφος του Πάπα Julius II –
σειρά μελετών που δεν
υλοποιήθηκαν - Μωϋσής

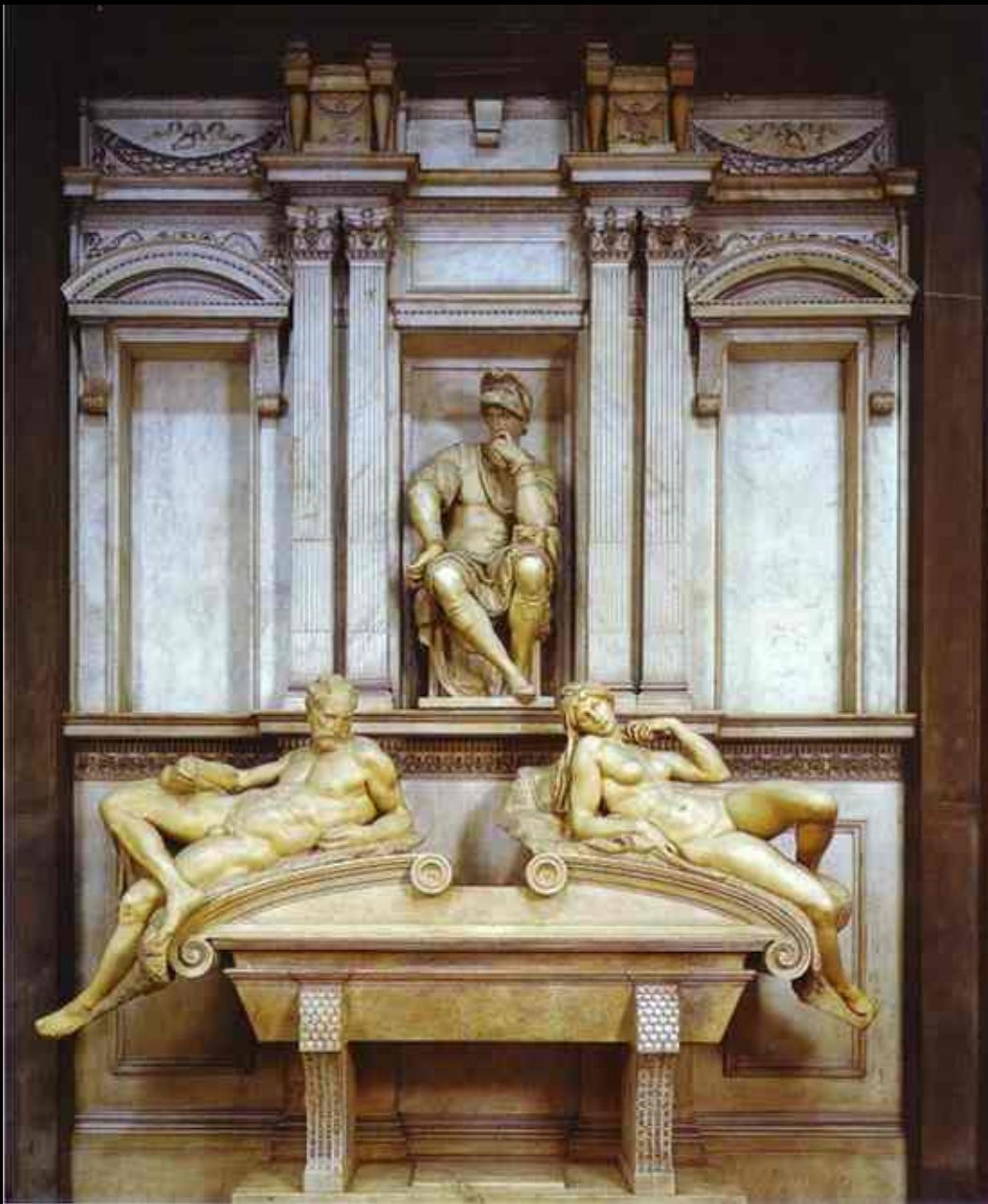
Michelangelo Buonarroti,
Medici Chapel – S.Lorenzo Firenze (έργο του Brunelleschi)
όψη του Michelangelo 1516, παρεκκλήσιο 1521-34
ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΥ.
Και πάλι η αρχιτεκτονική λειτουργεί ως υπόβαθρο για την ανάδειξη της γλυπτικής, αλλά
σε ένα εντελώς προσωπικό ύφος.

Michelangelo Buonarroti,
Medici Chapel – S.Lorenzo Firenze (ἔργο του Brunelleschi)

Michelangelo Buonarroti,
Medici Chapel – S.Lorenzo Firenze (ἔργο του Brunelleschi)

Michelangelo Buonarroti,
Medici Chapel – S.Lorenzo Firenze (ἔργο του Brunelleschi)

Michelangelo Buonarroti,
Medici, **S.Lorenzo Library**, 1524-26

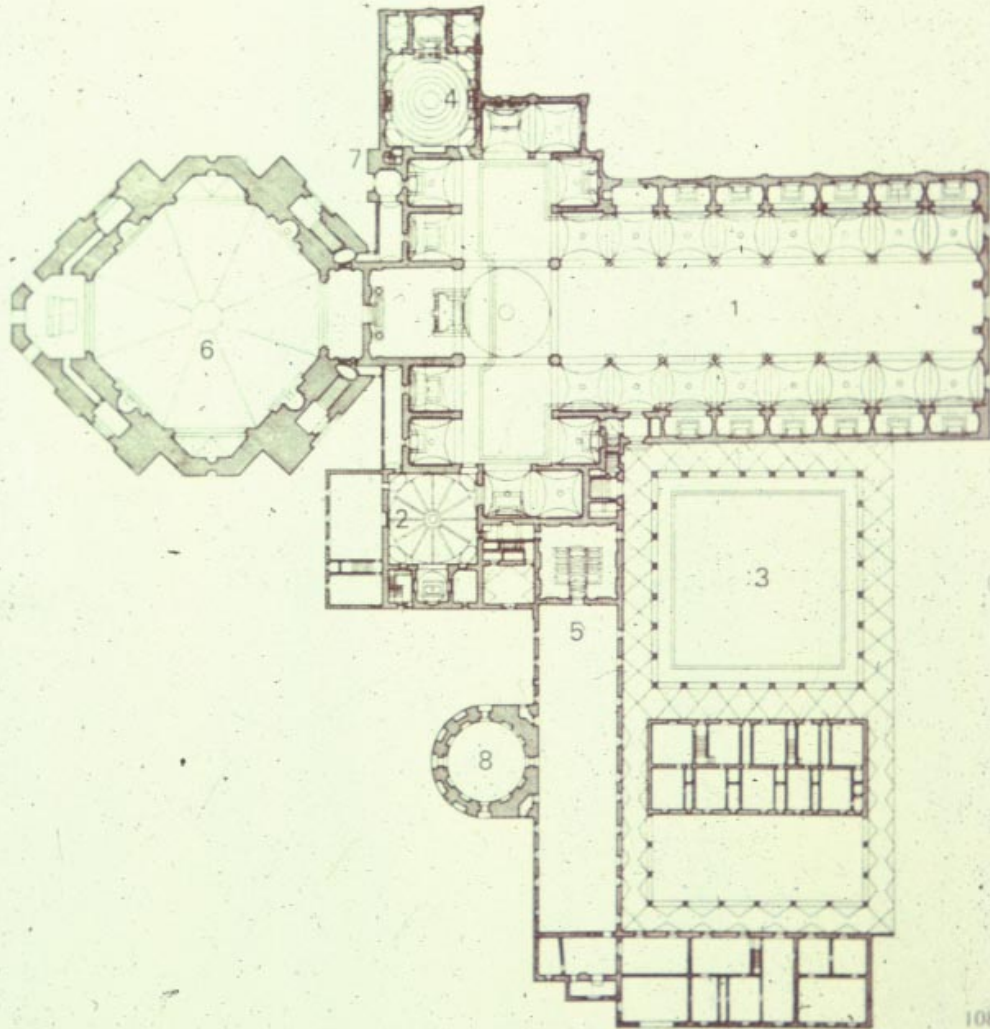
Το πρώτο αρχιτεκτονικό έργο του Μιχαήλ Αγγέλου όπου η αρχιτεκτονική δεν χρειάζεται την υποστήριξη της γλυπτικής.

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

Η είσοδος είναι στενή με υψηλή. ' Το στοιχείο αυτό αποδίδει ένα αίσθημα έλλειψης άνεσης. Ο Μιχαήλ Άγγελος επιθυμούσε να δώσει έμφαση στην αντίθεση ανάμεσα στη μακριά, συγκριτικά χαμηλή και περισσότερο ήρεμη αίθουσα ανάγνωσης.

Στην είσοδο ο αρχιτέκτων ανατρέπει όλες τις καθιερωμένες σχέσεις μεταξύ φερόντων και φερομένων. Τα υποστυλώματα – πεσσοί εμφανίζονται να φέρονται από μια ταινία η οποία φέρεται από γεισίποδες. Αυτό μοιάζει αυθαίρετο, κάτι ανάλογο με τα παράθυρα της δεύτερης και τρίτης στάθμης στο Palazzo Massimi. Το βάρος των πεσσών μοιάζει να εξαφανίζεται.

Συχνά υποστηρίζεται ότι ο Μιχαήλ Άγγελος θεωρείται ο πατέρας του μπαρόκ διότι εκφράζει την υπεράνθρωπη πάλη ενάντια στην δύναμη της ύλης. Όμως αυτό που εκφράζει ο Μιχαήλ στην Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη είναι Μανιερισμός στην πλέον εξελιγμένη μορφή του και όχι μπαρόκ – ένας κόσμος απογοήτευσης κατά πολύ τραγικότερος εκείνου του μπαρόκ, όπου η πάλη εντοπίζεται ανάμεσα στο πνεύμα και την ύλη.

Στο έργο του Μιχαήλ το φορτίο δεν έχει βάρος, η στήριξη δεν φέρει, οι φυσικές αντιδράσεις δεν παίζουν κανένα ρόλο – ένα υψηλού επιπέδου τεχνητό σύστημα υποστηρίζεται από την αυστηρότερη πειθαρχία.

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

**Michelangelo Buonarroti,
Medici, S.Lorenzo Library, 1524-26**

Η έμφραση στην αντίθεση της αίσθησης μεταξύ εισόδου και αναγνωστηρίου στη Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη έχει σκοπό την απόδοση του αισθήματος της κίνησης στον χώρο μέσα σε αυστηρά καθορισμένα όρια είναι χαρακτηριστικό του μανιερισμού, όχι μόνο στην αρχιτεκτονική αλλά και στη ζωγραφική.

Πουθενά αλλού η αίσθηση αυτή δεν είναι τόσο έντονη και βέβαια εισήχθη στην αρχιτεκτονική από τον Giulio Romano στον Καθεδρικό Ναό της Μάντουα. Στην κοσμική αρχιτεκτονική, τα πιο πάνω βρήκαν την έκφρασή τους στο Uffizi του αρχιτέκτονα Vasari, στη Φλωρεντία.

Correggio, late Madonnas

Tintoretto, *Finding of the Body of St Mark* (Brera, Milan, c.1565)

Tintoretto, *Last Supper*

Giulio Romano, *Cathedral in Mantua*

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

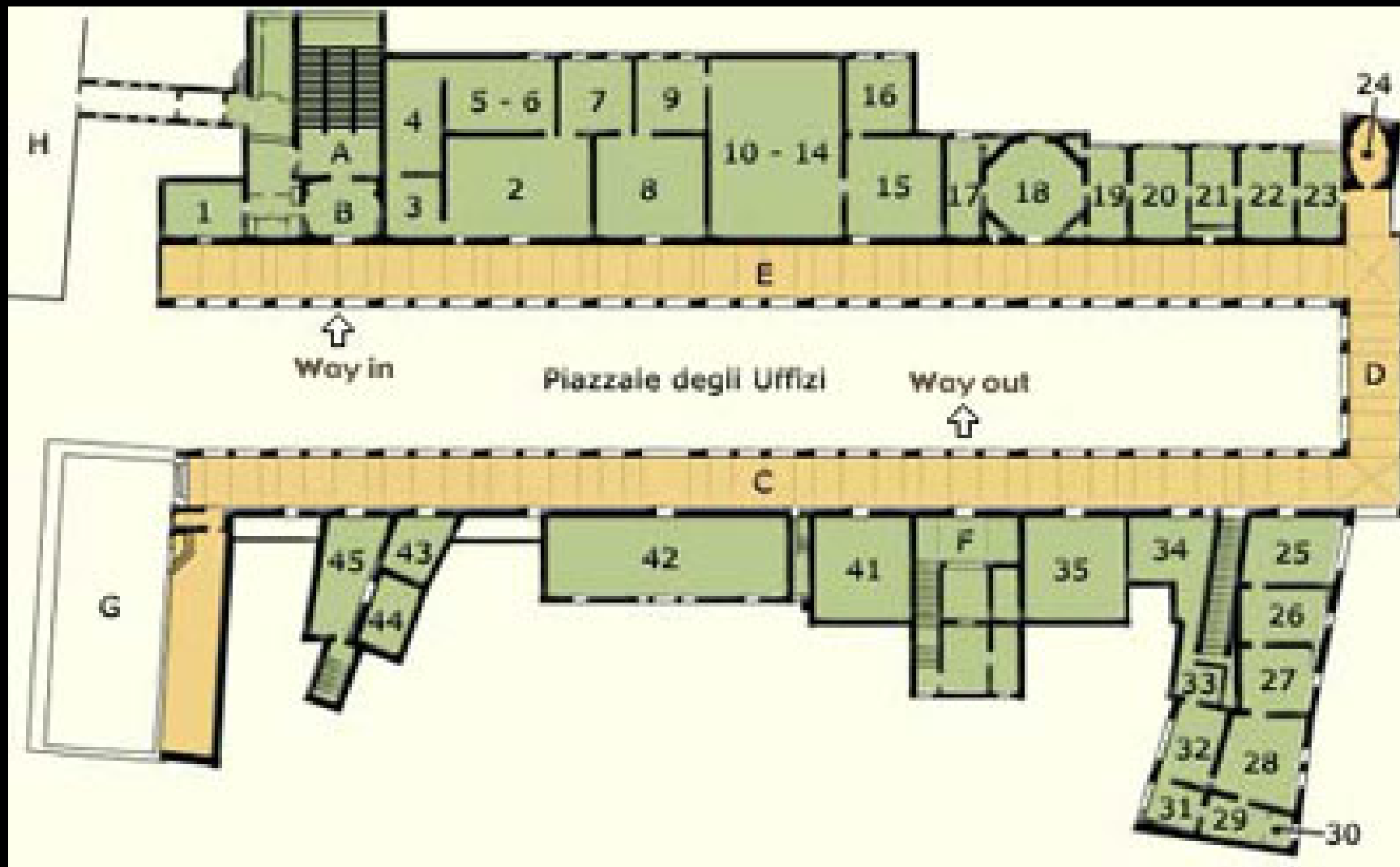

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 –

Συντίθεται από δύο πτέρυγες κατά μήκος μιάς στενής εσωτερικής αυλής. Έλλειψη καθαρής διαβάθμισης των ορόφων, ομοιομορφία μαζί με αιρετικές λεπτομέρειες, κλπ
Ενδιαφέρουσα η απόληξη του οικοδομήματος προς την πλευρά του ποταμού Αρνου – κατά τα αναγεννησιακά πρότυπα καταλήγει σε ανοικτή loggia (villa Giulia, Il Retendore)

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

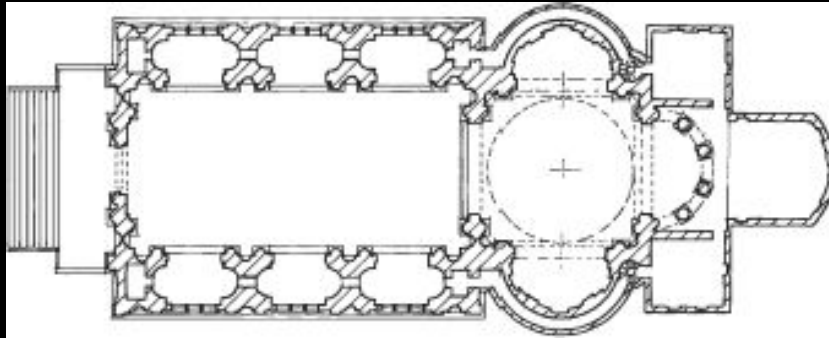
Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

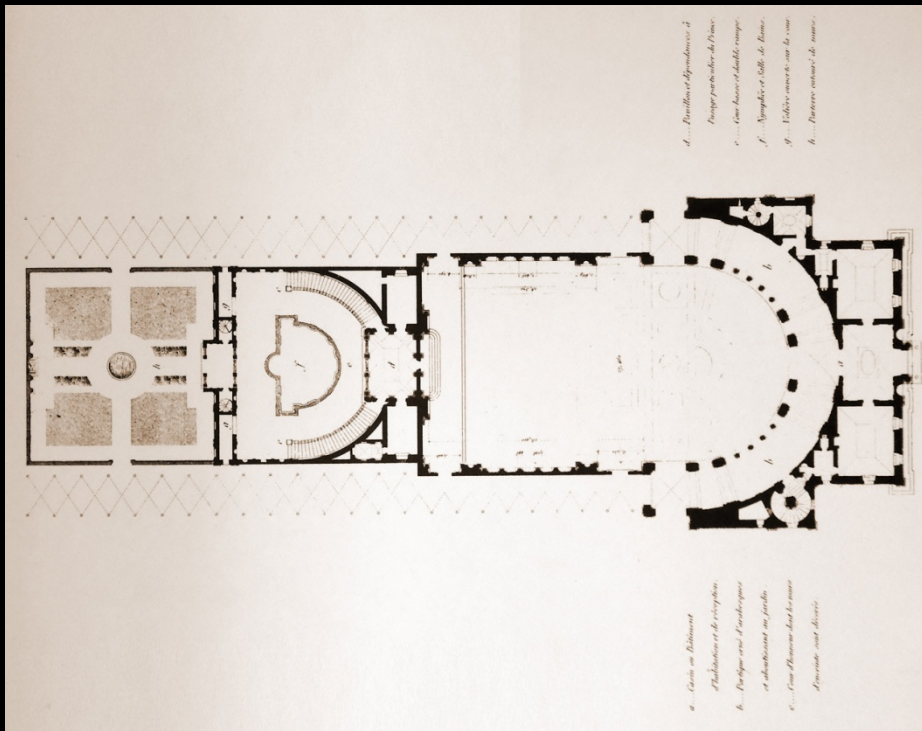
Vasari, Uffizi Palace, Florence, 1560 -

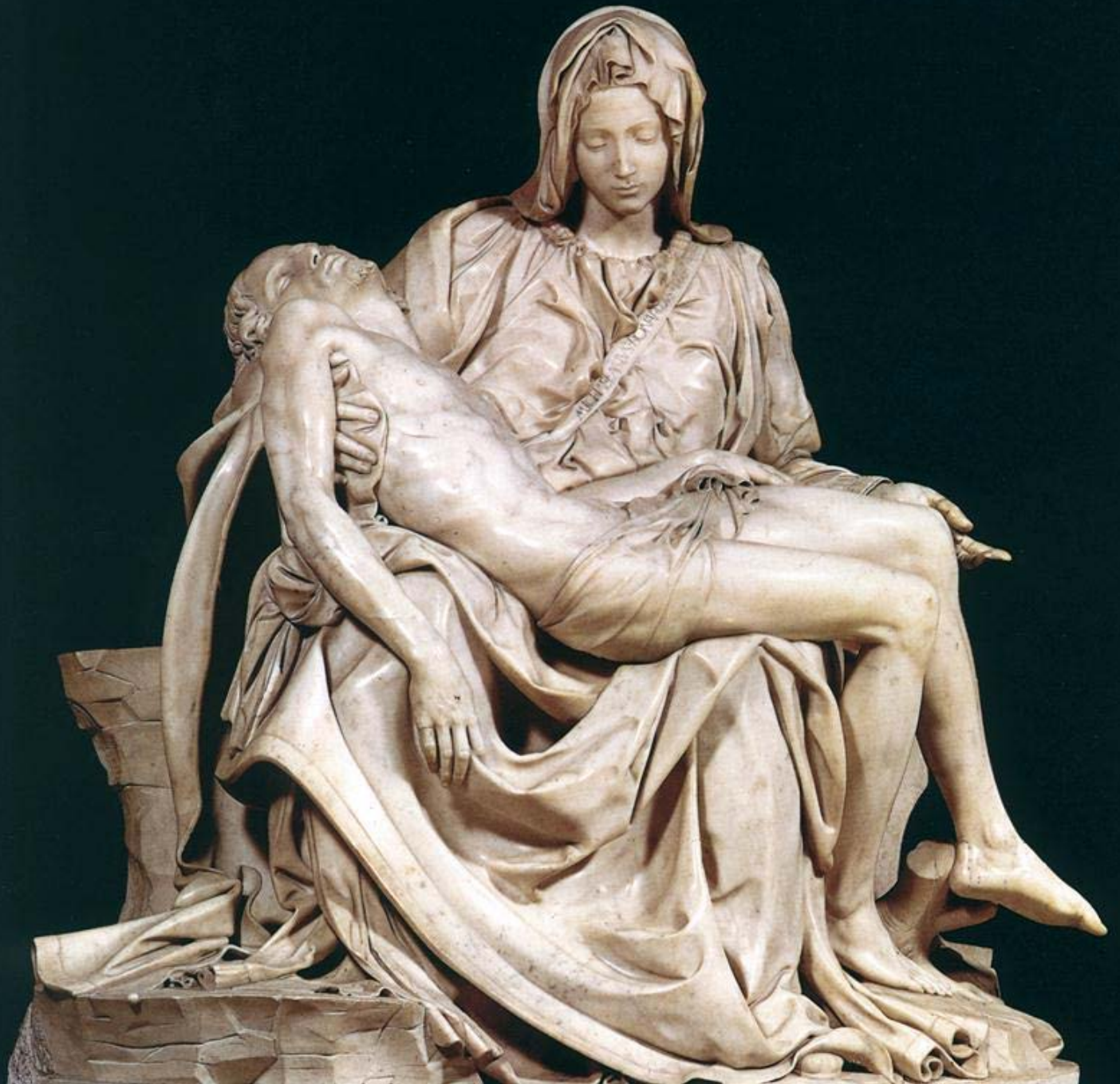
Andrea Palladio, *Il Redentore*, 1577

Vignola & della Porta, villa Giulia, Roma 1550

Michelangelo,
Pieta, 1499
High
Renaissance
David

Ο Michelangelo από το 1515 ξεκινά νέα πορεία στο έργο του. Από τον χαρακτήρα του δεν μπορούσε να ενστερνιστεί και να αφομοιώσει τα αμιγή αναγεννησιακά πρότυπα (Courtier κλπ) στο τρόπο ζωής του και σε ότι αυτό συνεπάγεται.

Ο Michelangelo ήταν ο πρώτος που έστρεψε την αρχιτεκτονική σε ένα εργαλείο προσωπικής έκφρασης. Η *terribilita*, που τρόμαζε όσους τον συναντούσαν, φόβιζε και όποιον βρισκόταν μπροστά σε ένα έργο του, χώρο, ζωγραφική, γλυπτό ή σονέτο. Τα ποιήματά του αποπνέουν την πάλη μεταξύ του πλατωνικού ιδεώδους και της χριστιανικής πίστης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι έζησε μεταξύ της Αναγέννησης και της Μεταρρύθμισης και του Μανιερισμού. Νέοι σκληροί θρησκευτικοί κανόνες θεμελιώθηκαν, οι Καπουτσίνοι, οι Oratorians, και βέβαια οι Ιησουίτες (1534). Νέοι άγιοι ανατέλλουν, Ιγνάτιος Λογιόλα, Αγία Τερέζα, κλπ

Michelangelo,
Capella Sistina,
1515

Michelangelo,
Capella Sistina, 1515

Michelangelo,

Capella Sistina, 1515

Michelangelo,

Capella Sistina, 1515

Michelangelo,

Capella Sistina, 1515

Michelangelo,

Capella Sistina, 1515

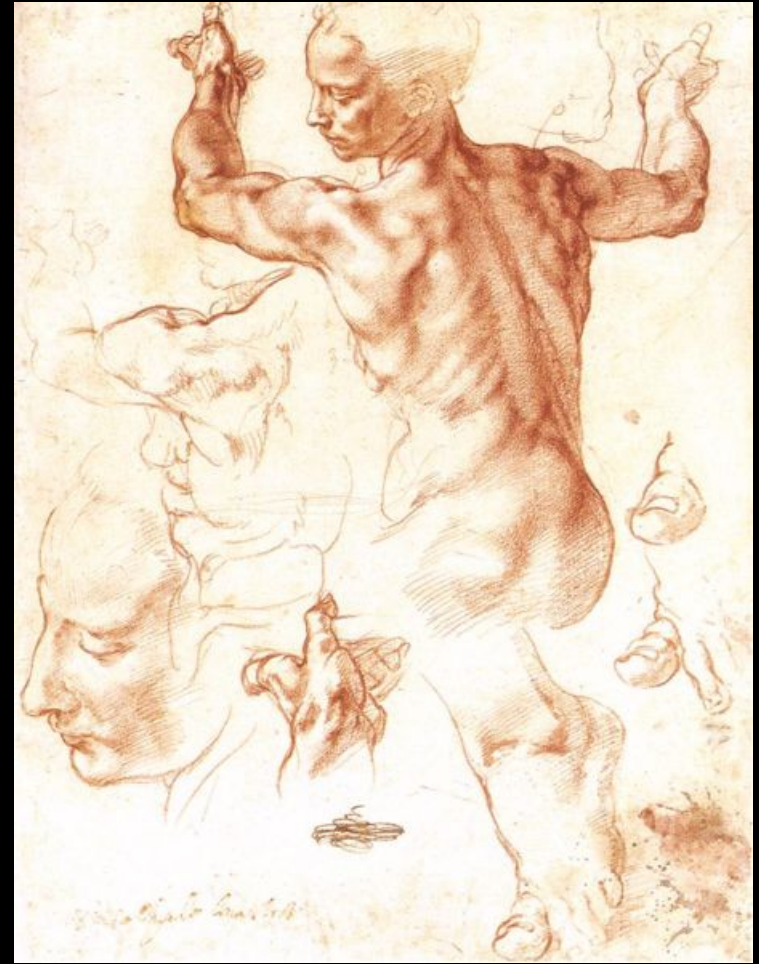
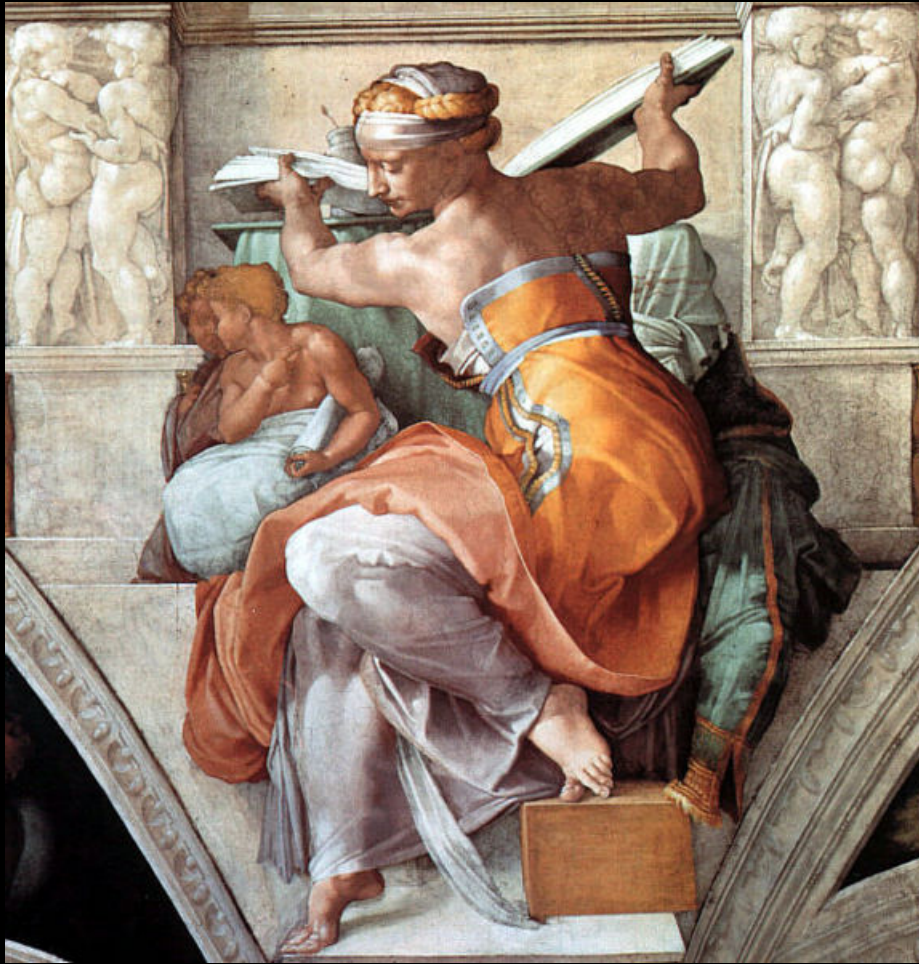

Michelangelo,
Capella Sistina, 1515

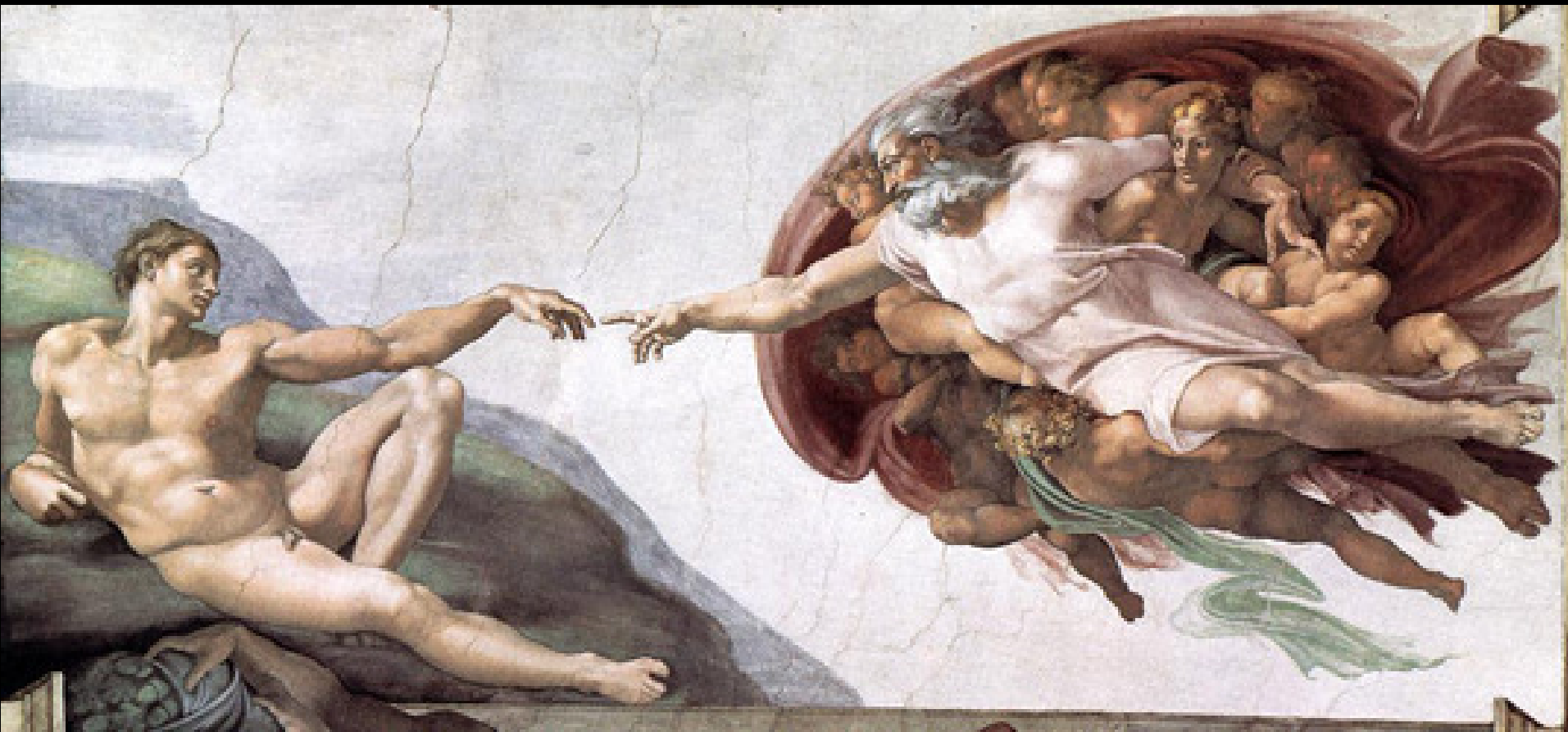
Michelangelo,

Capella Sistina, 1515

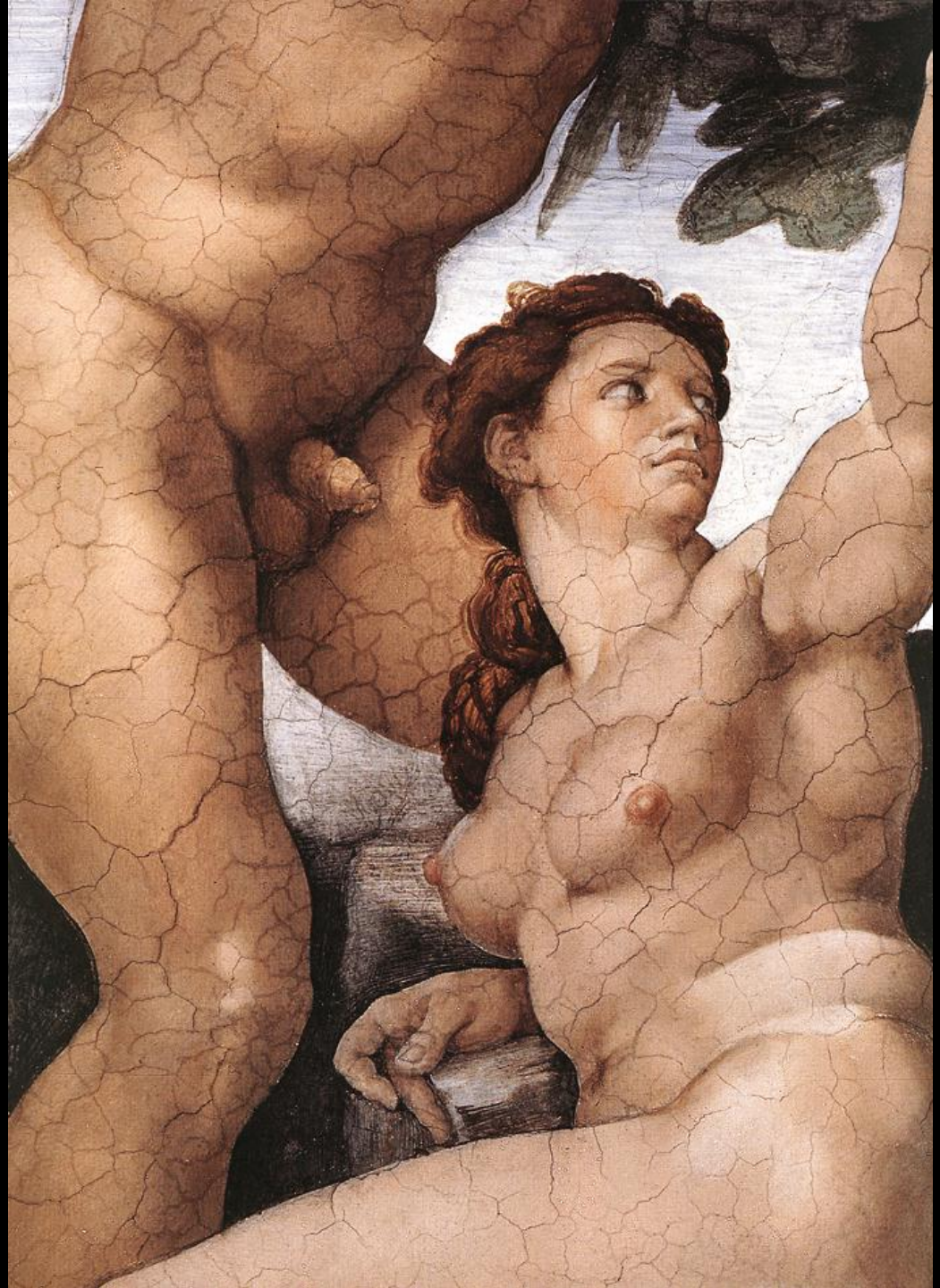

Michelangelo,

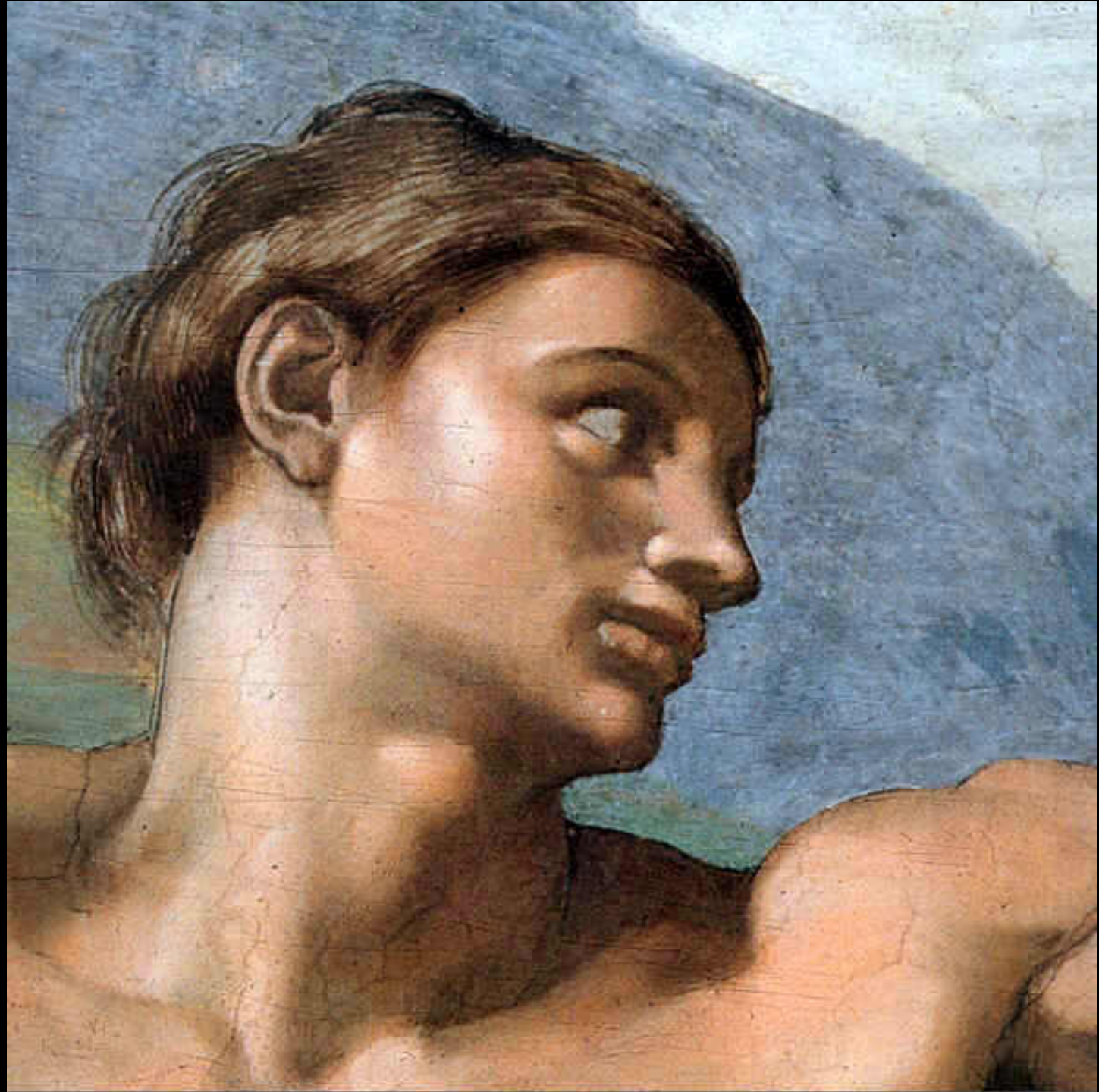
Capella Sistina, 1515

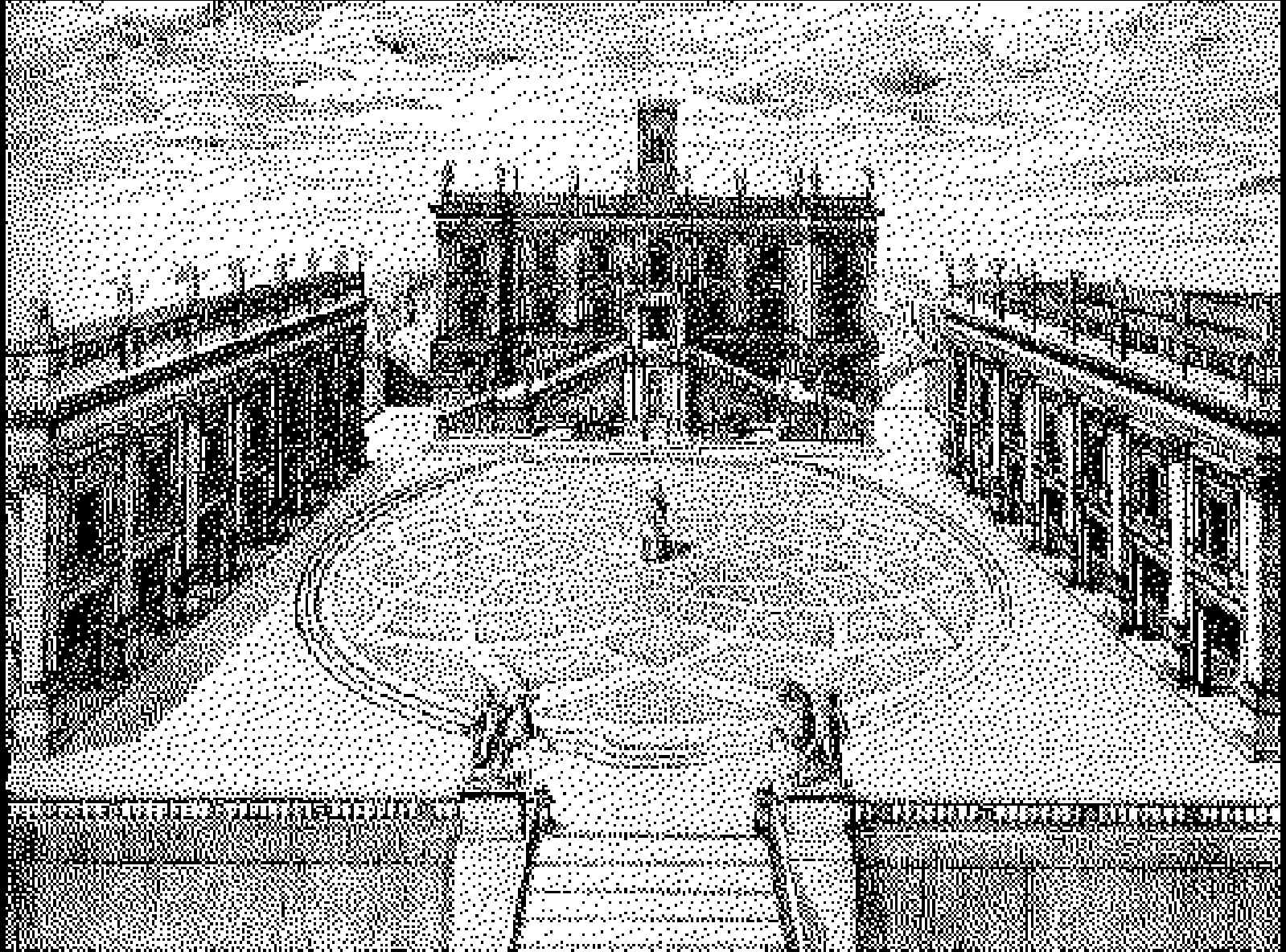
Michelangelo,
Capella Sistina, 1515

Michelangelo,
Capella Sistina,
1515

Michelangelo,
Capidoglio, 1546

Το Caritoglio είναι ένα πρώμο παράδειγμα αστικού σχεδιασμού με την έννοια ότι ένα σύνολο οικοδομημάτων έχει αντιμετωπισθεί ενιαία με την πλατεία και με τον τρόπο που αυτή προσεγγίζεται.

Για τον Michelangelo δεν ήταν τόσο σημαντικό. Η αρχιτεκτονική γι αυτόν είχε κατ'εξοχήν συγκινησιακή λειτουργία ως εμπειρία και πολύ περισσότερο αποτελούσε έκφραση με όρους κατασκευαστικούς που αφορούσαν επεξεργασία και μορφοποίηση του λίθου.

Ο 16ος αιώνας εμπνεύσθηκε από τον Μανιερισμό του Michelangelo, ο 17ος εκτίμησε την *terribilita* και προετοίμασε μέσω αυτής το μπαρόκ. Πλέον η αιώνια πόλη δεν στέφεται από ένα σύμβολο της αναγεννησιακής οικουμενικότητας, όπως ο Πάπας Julius II είχε οραματιστεί, αλλά από μια γενικευμένη σύνθεση Μανιερισμού και Μπαρόκ, και την ίδια στιγμή από την Αρχαιότητα και τον Χριστιανισμό.

*«Let there be no more painting, no more carving,
to soothe the soul turned towards that Divine Love
wich opened His arms from the cross to receive us»*

Michelangelo,
Capidoglio, 1546

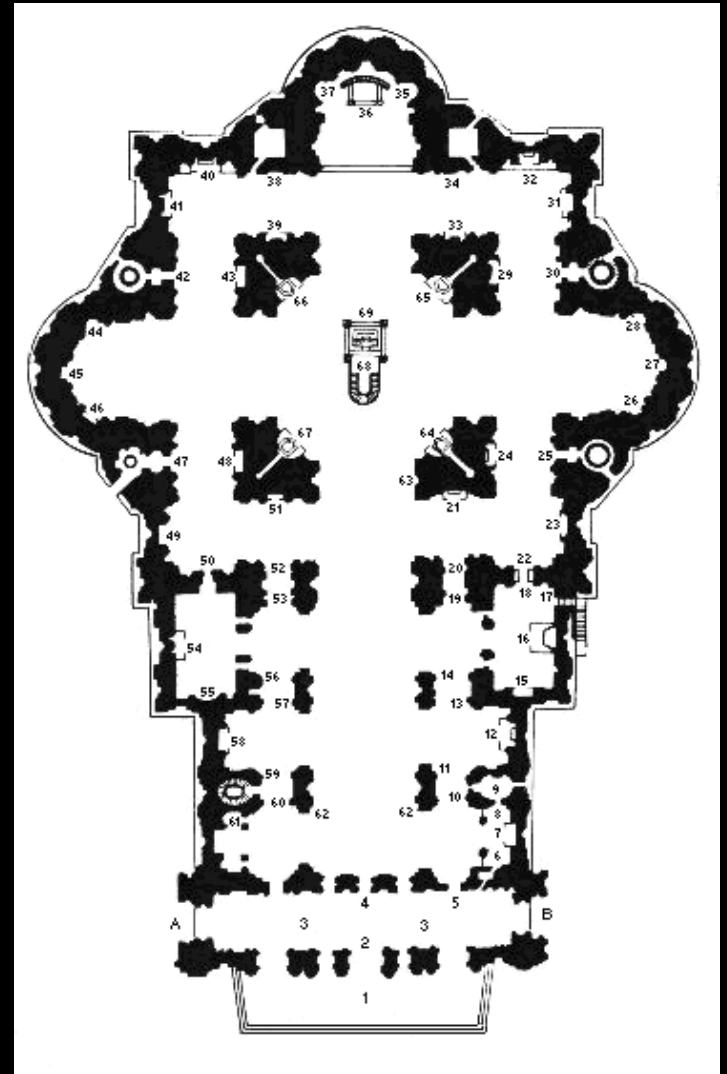
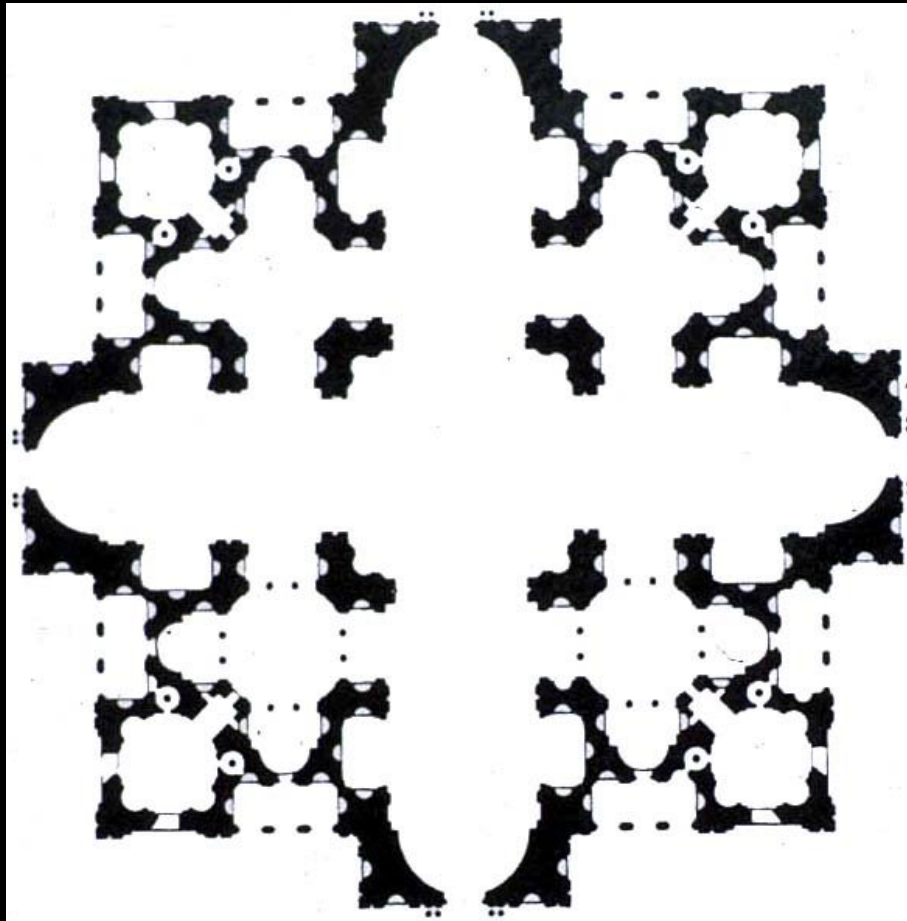

Michelangelo, *Capidoglio*, 1546

Michelangelo, *St Peter*

Bramante - Michelangelo

Michelangelo, *St Peter*

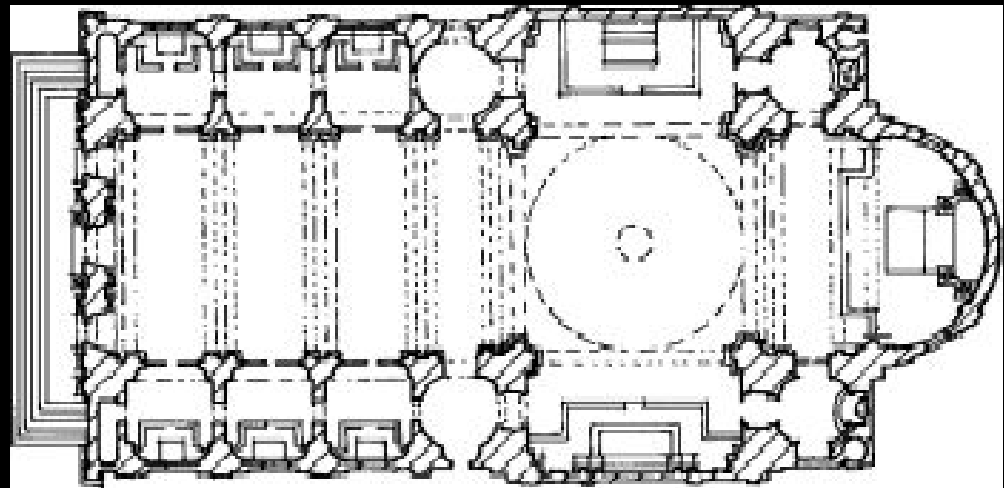
Michelangelo, *St Peter*

Michelangelo, *St Peter's dome*

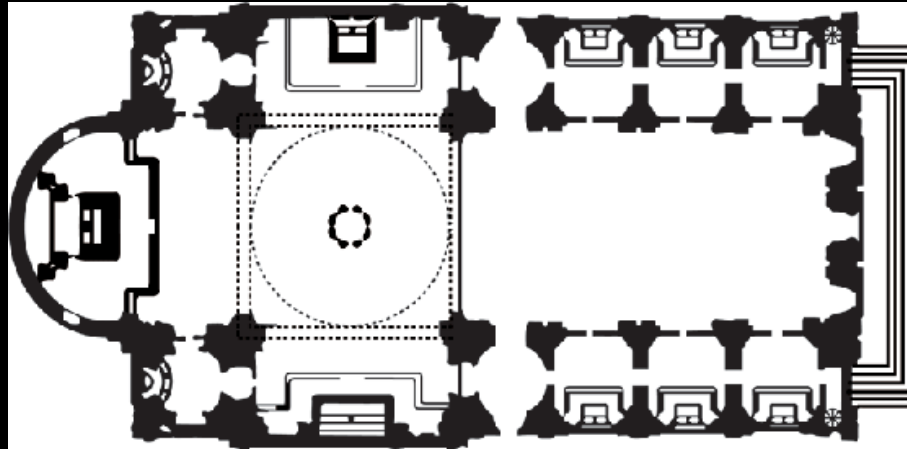

*Giacomo Vignola,
Gesù, 1568-*

*Giacomo Vignola,
Gesù, 1568-*

Το πρόβλημα του πως θα εμφανισθούν οι υψηλές και χαμηλές πτέρυγες του ναού στην όψη χωρίς να διαταραχθούν οι ρυθμοί της κλασικής αρχιτεκτονικής.
Αλμπέρτι - Vignola

Giacomo Vignola, Gesu, 1568-

Επανέρχεται σε Μεσαιωνικά πρότυπα αλλά με τελείως διαφορετική αντιμετώπιση του φωτός.

Giacomo Vignola, Gesu, 1568-

Το φως πλέον χρησιμοποιείται για να αποδώσει πλαστικότητα και δραματικότητα στην επεξεργασία των τοίχων. **Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΜΠΑΡΟΚ**

Giacomo Vignola, Gesu, 1568-

Giacomo Vignola, Gesu, 1568-

Η Αναγέννηση στην υπόλοιπη Ευρώπη (εκτός Ιταλίας)

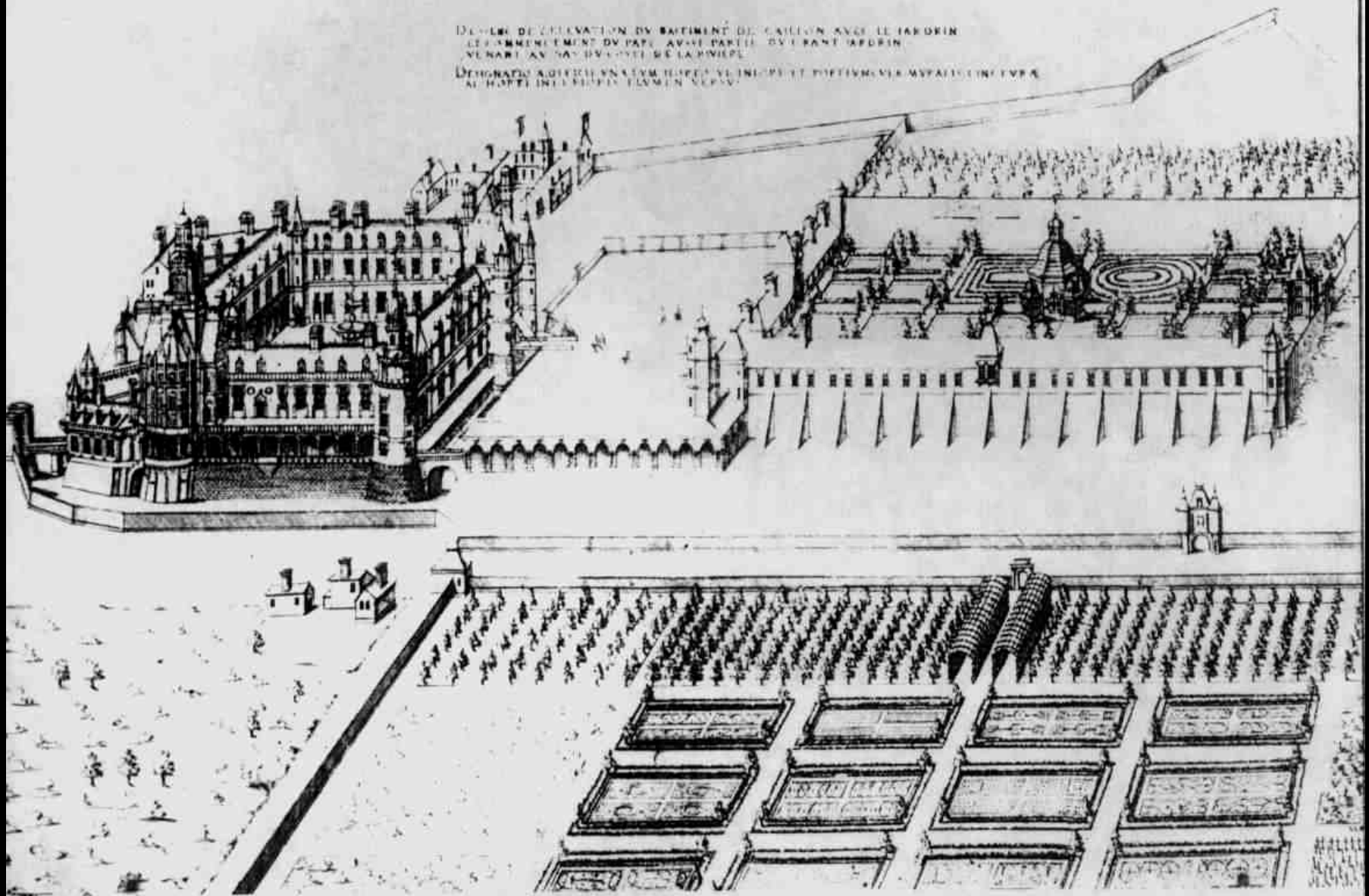
- Γαλλία: Château de Gaillon (1508)
Château de Blois (1515)
Château de Chambord (1519)
Palais de Fontainebleau (1528)
Palais du Louvre (1546-)
Palais de Verneuil
Palais de Charleval
- Γερμανία: παρεκκλήσιο Fugger – Ausburg (1509-18)
Παλάτι του Landshut (1536)
Gewandhaus Brunswick (1592)
- Αγγλία: Old Somerset House – London, 1550
Longleat House
Wollaton
Hardwick
- Ισπανία: Calahorra (1509-1512)
Alcazar – Toledo (1548)
Παλάτι του Καρόλου, Γρανάδα
Escorial, Madrid, 1559-1584
Casa de Ayuntamiento, Sevilla (1526-64)
Πανεπιστήμιο Salamanca (1515)

Γαλλία: Chateau de Gaillon (1508)

Γαλλία: Chateau de Gaillon (1508)

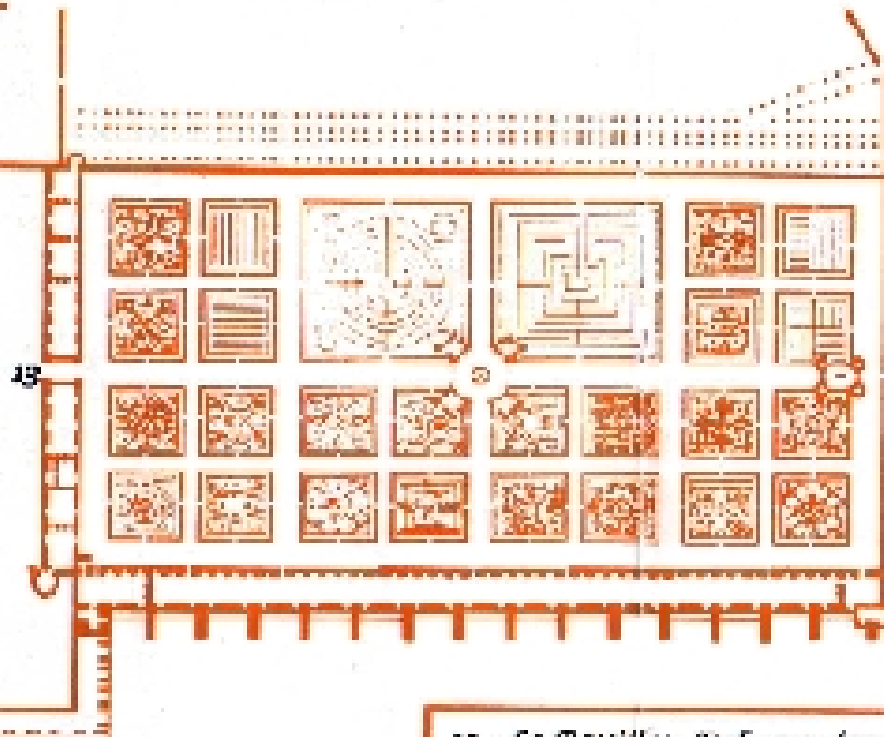
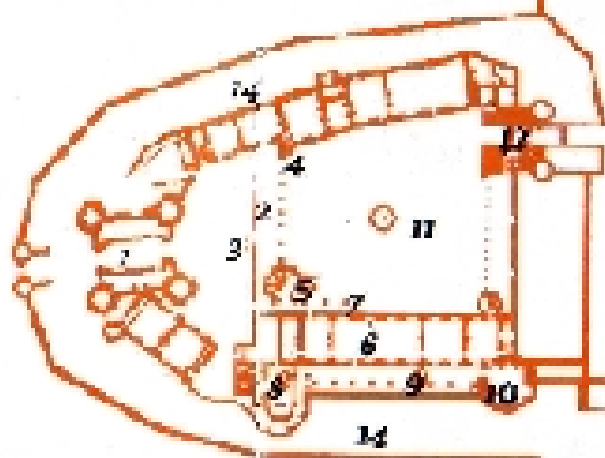
DESSEIN DE L'ELEVATION DU BÂTIMENT DE GAILLON AVEC LE JARDIN
ET L'AMENAGEMENT DU PAYS AVANT PARCEL DU RANT JARDIN
VENANT AU SUD DU COTE DE LA RUE
DESIGNATION ADIFFICILE EN CESTYBLES ET ENOISES ET POSTIVEMENT MYPALIS CINI EYR A
AL HOTEL INELIENIEN FLAMEN NESPV

Le château de Gaillon en 1579 - gravure d'ANDROUET DU CERCEAU

Le château de Gaillon en 1579 - plan d'Anversime du Cerceau

- 1 - Le Pavillon d'entrée
- 2 - La Galerie des Cerfs
- 3 - La Porte de Gênes
- 4 - Tourrelle d'Étouteville
- 5 - Le Grand Vic
- 6 - Le Grand Maison
- 7 - Galerie Est
- 8 - Chapelle
- 9 - Galerie sur le val
- 10 - La Tour de la sirène
- 11 - La Salle d'honneur

- 12 - Le Pavillon d'Alarma (arabes)
- 13 - Le Pavillon Colbert
- 14 - Les Jossés

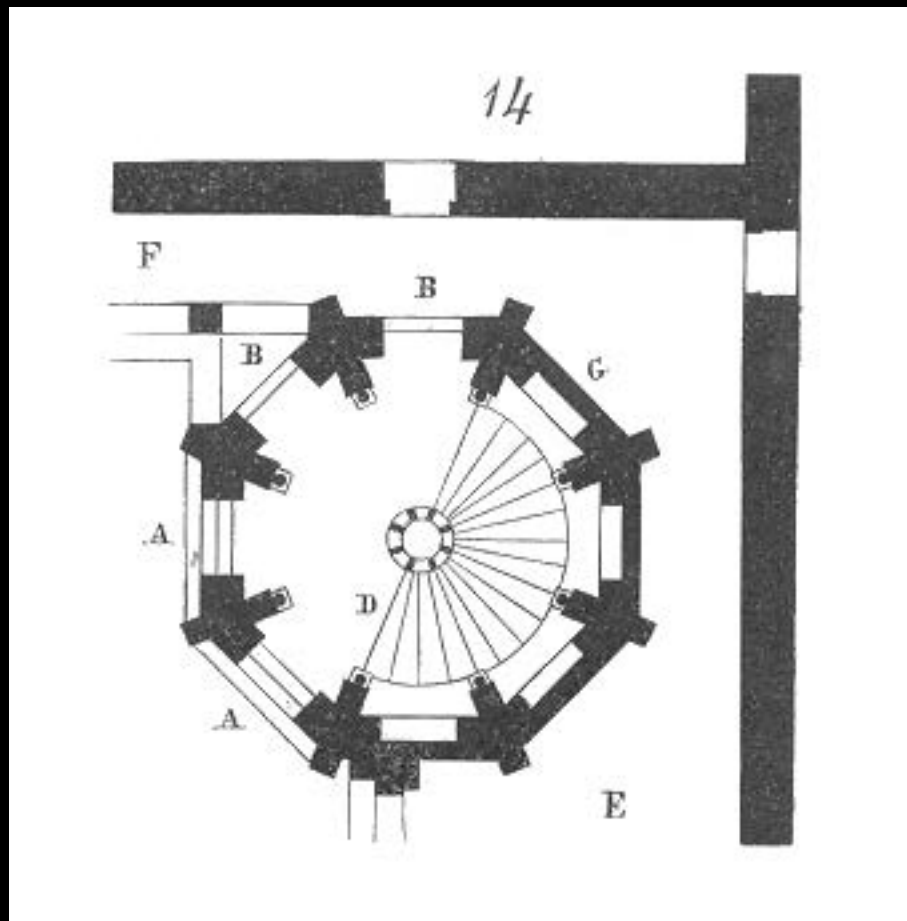
Γαλλία: Château de Gaillon (1508)

Γαλλία: Château de Gaillon (1508)

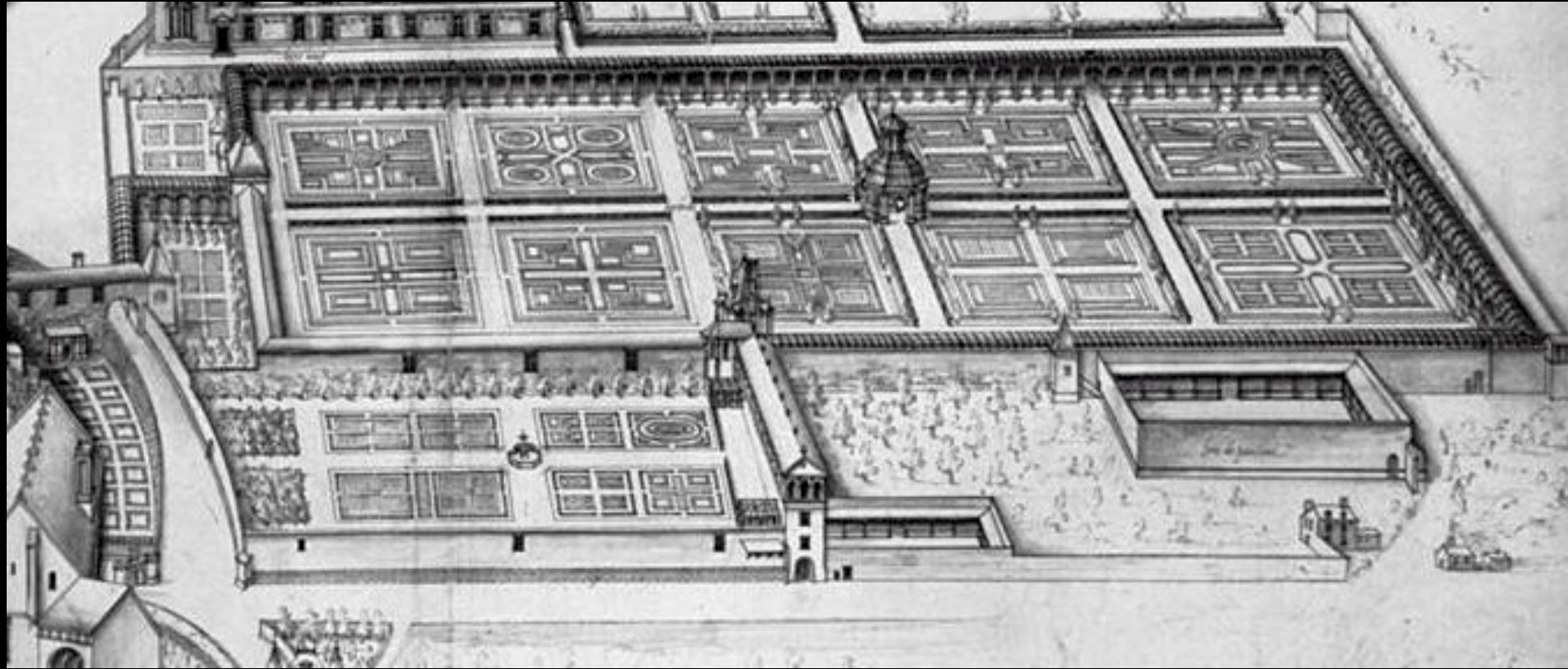
Γαλλία: Château de Gaillon (1508)

Chateau de Gaillon (1508)

Γαλλία: Chateau de Blois (1515)

Γαλλία: Chateau de Blois (1515)

Γαλλία: Château de Blois (1515)

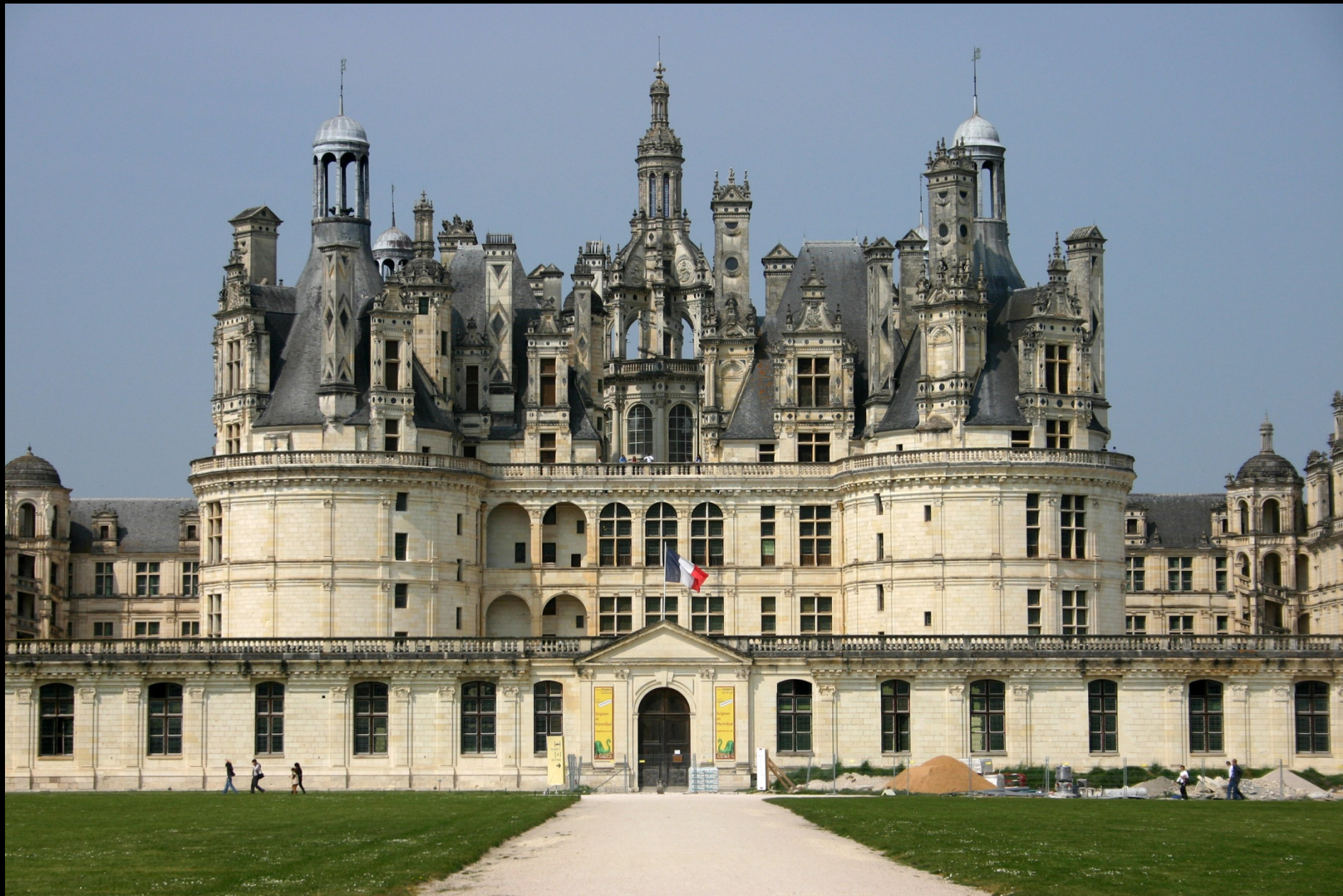
Γαλλία: Château de Blois (1515)

Γαλλία: Chateau de Chambord (1519)

Γαλλία: Chateau de Chambord (1519)

Γαλλία: Chateau de Chambord (1519)

Γαλλία: Chateau de Chambord (1519)

Γαλλία: Palais de Fontainebleau (1528)

Γαλλία: Palais de Fontainebleau (1528)

Γαλλία: Palais de Fontainebleau (1528)

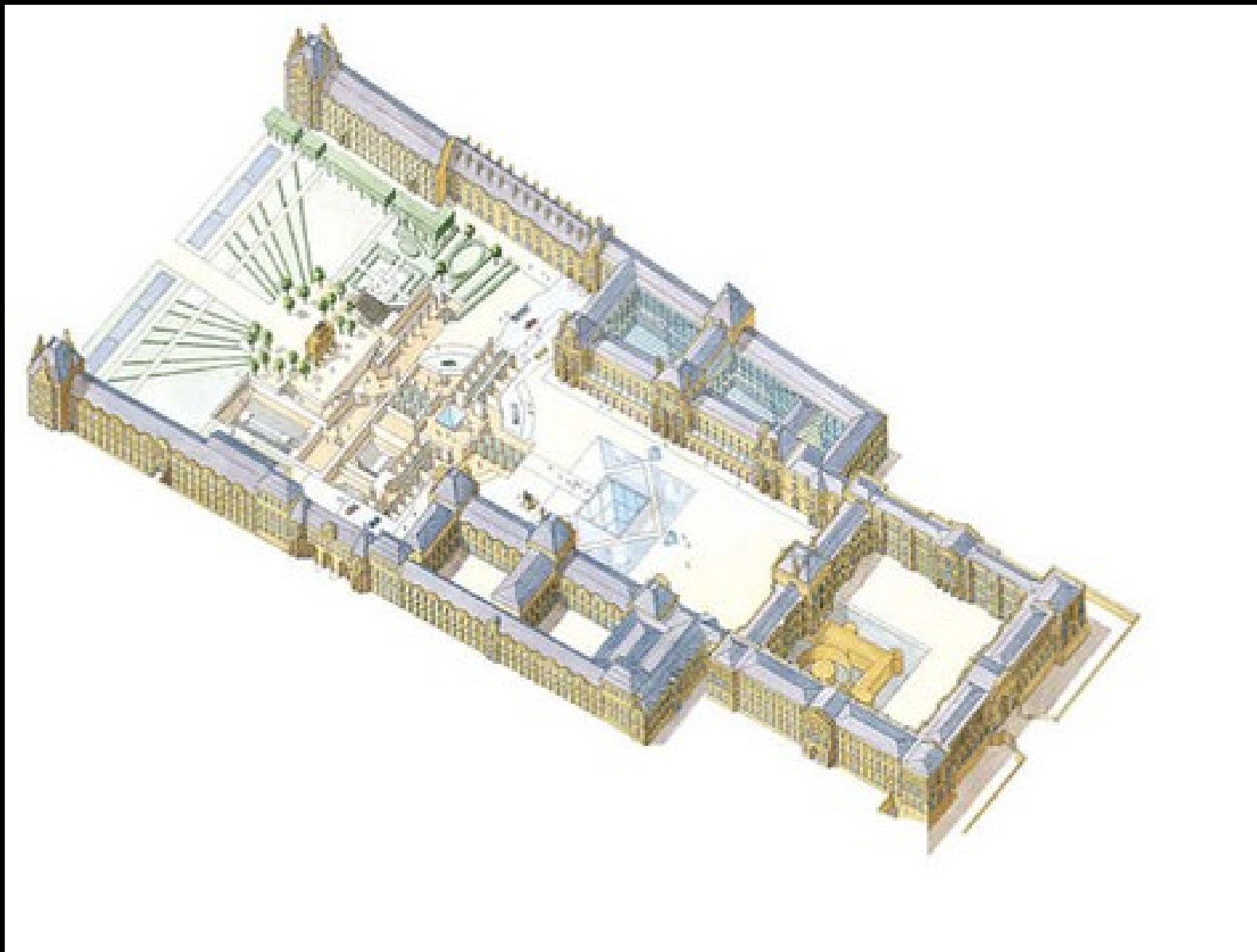
Γαλλία: Palais de Fontainebleau (1528)

Palais de Fontainebleau (1528)

Γαλλία: Palais du Louvre (1546-)

Γαλλία: Palais du Louvre (1546-)

Γαλλία: Palais du Louvre (1546-)

Γαλλία: Palais du Louvre (1546-)

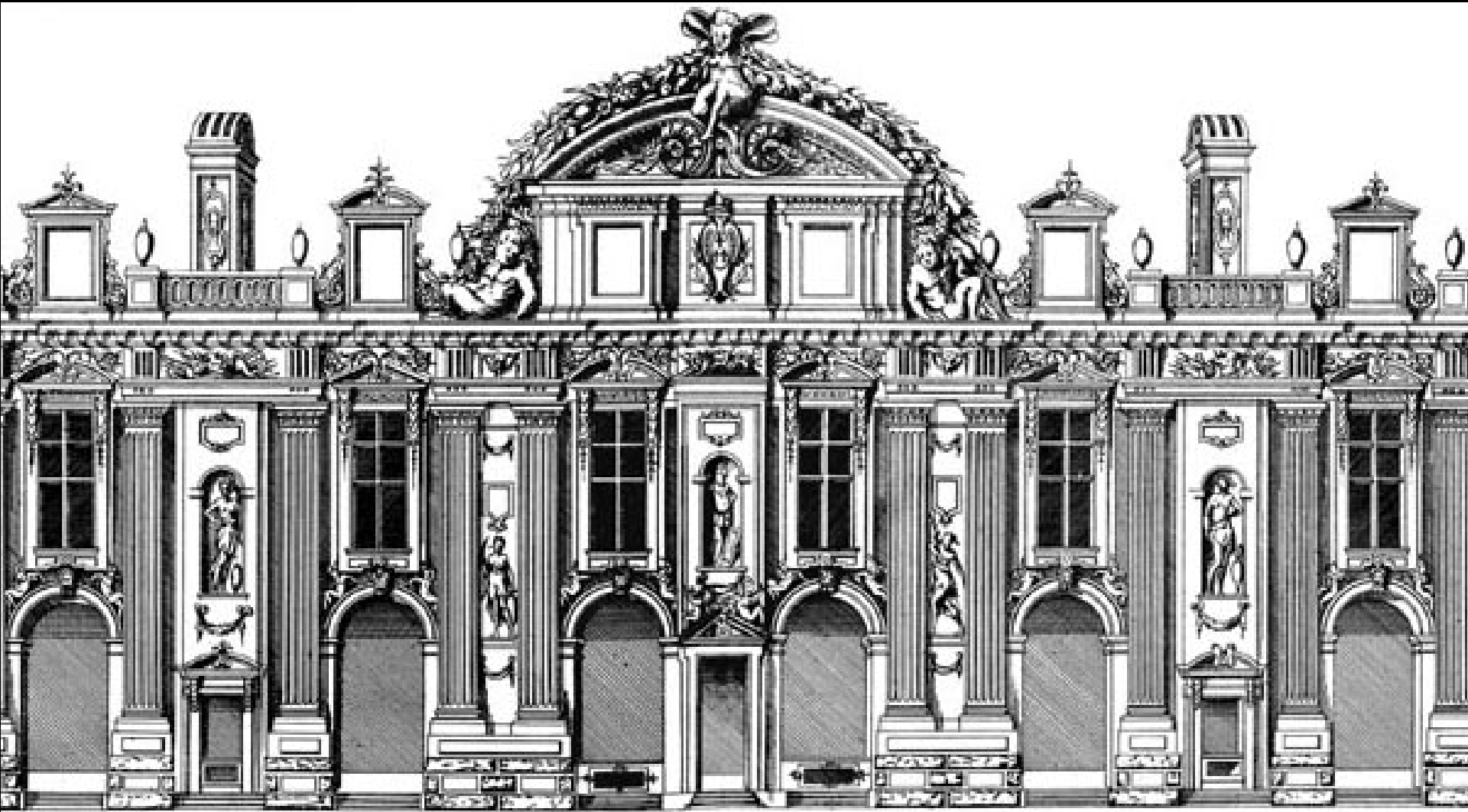
Γαλλία: Palais du Louvre (1546-)

Γαλλία: Palais de Verneuil

Γαλλία: Palais de Charleval

Γερμανία: παρεκκλήσιο Fugger – Augsburg (1509-18)

Γερμανία: Gewandhaus Brunswick (1592)

Αγγλία: Old Somerset House – London, 1550

Αγγλία: Old Somerset House – London, 1550

Αγγλία: Longleat House

Αγγλία: Longleat House

Αγγλία: Old Somerset House – London, 1550
Longleat House
Wollaton
Hardwick

Αγγλία: Hardwick Hall

Αγγλία: Hardwick Hall

Ισπανία: Calahorra (1509-1512)

Ισπανία: Alcazar – Toledo (1548)

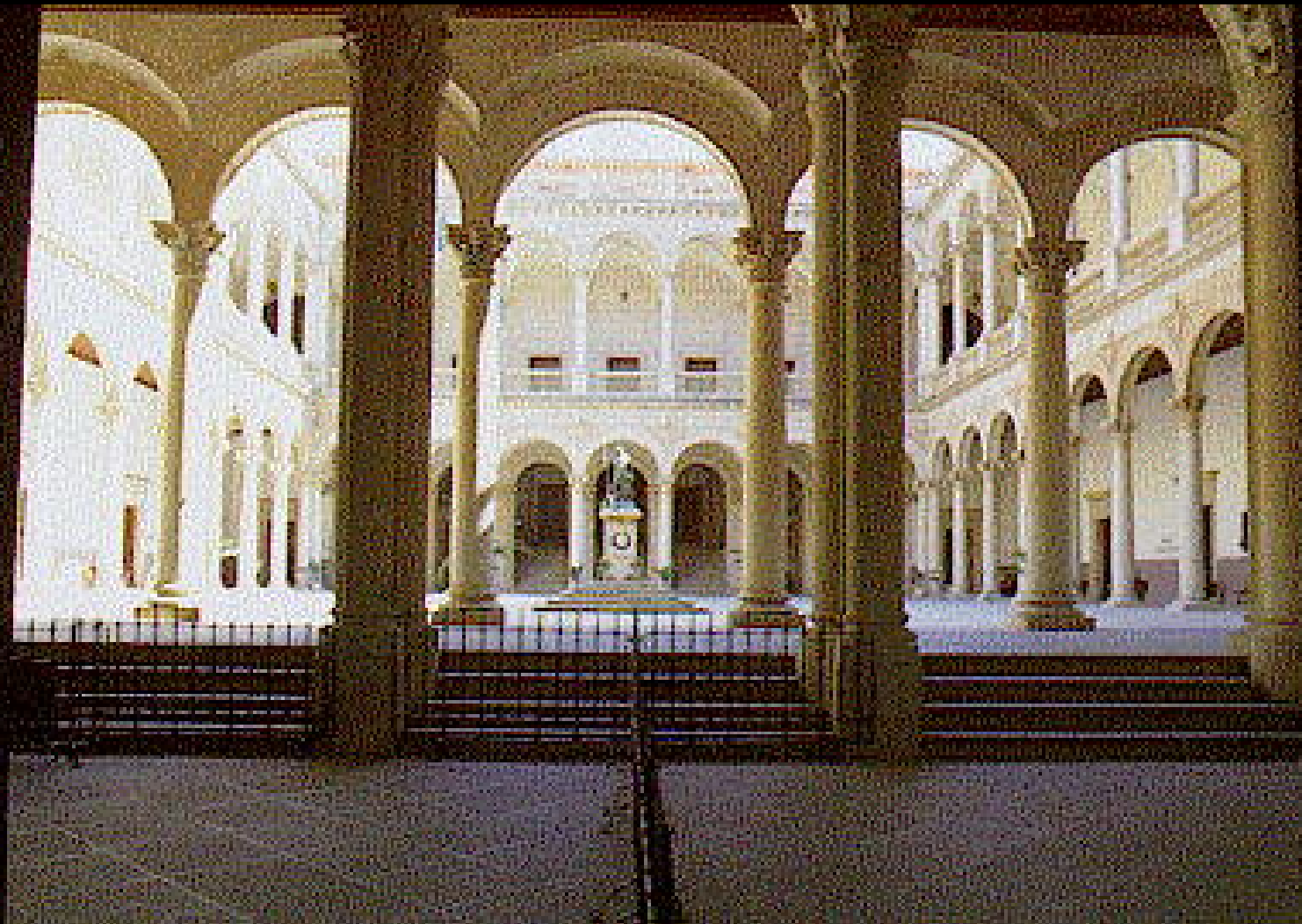
Ισπανία: Alcazar – Toledo (1548)

Ισπανία: Alcazar – Toledo (1548)

Ισπανία: Alcazar – Toledo (1548)

Ισπανία: Παλάτι του Καρόλου, Γρανάδα

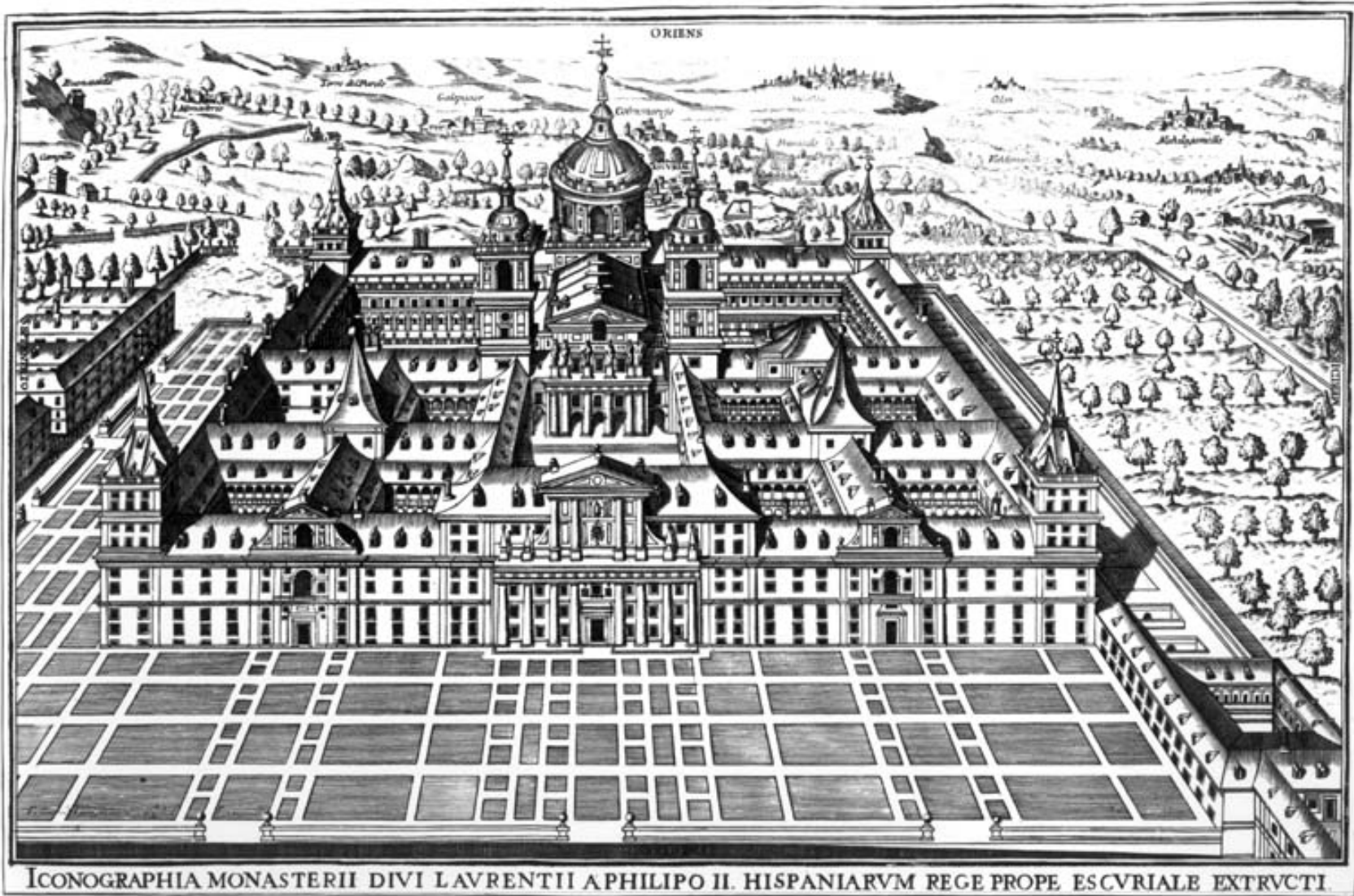
Ισπανία: Παλάτι του Καρόλου, Γρανάδα

Ισπανία: Παλάτι του Καρόλου, Γρανάδα

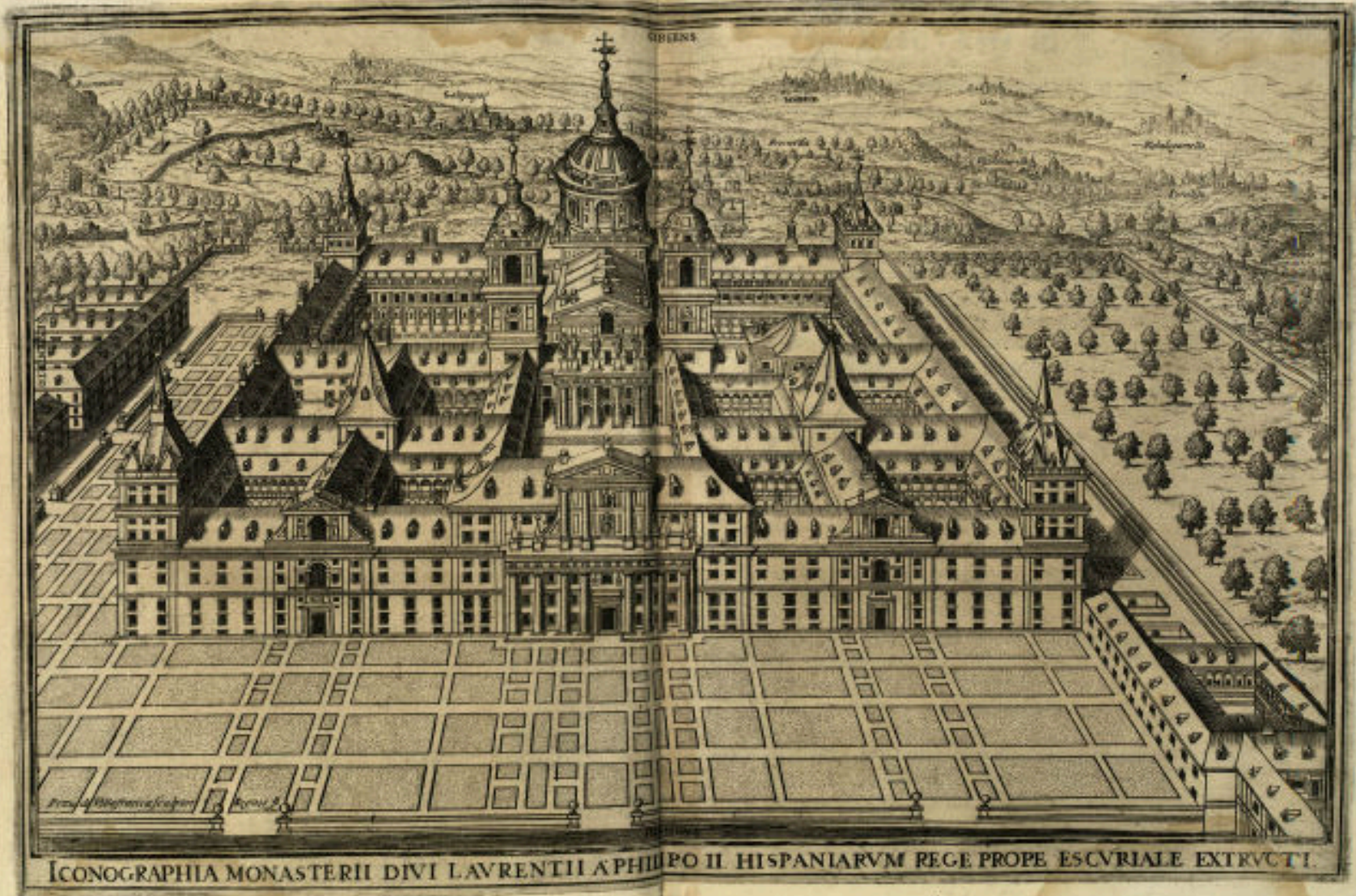

Ισπανία: Escorial, Madrid, 1559-1584

Ισπανία: Escorial, Madrid, 1559-1584

Ισπανία: Escorial, Madrid, 1559-1584

Ισπανία: Escorial, Madrid, 1559-1584

Ισπανία: Escorial, Madrid, 1559-1584

Ισπανία: Casa de Ayuntamiento, Sevilla (1526-64)

Ισπανία: Πανεπιστήμιο Salamanca (1515)

Ισπανία: Πανεπιστήμιο Salamanca (1515)

© 2005 Rob Hilken

Ισπανία: Πανεπιστήμιο Salamanca (1515)

